

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

FOKUS – Forum for Kvinner og Utviklingspørsmål – jobber for å styrke kvinners rettigheter og muligheter gjennom programarbeid i sju land i Afrika og Latin-Amerika, samt gjennom politisk pådriverarbeid i Norge og internasjonalt. FOKUS er en paraplyorganisasjon med over 50 norske medlemsorganisasjoner, og den eneste norske organisasjonen som utelukkende arbeider med kvinners rettigheter og likestilling internasjonalt.

Bilde: Shutterstock/Dragana

Pandemiens fatale konsekvenser for kvinner & jenter

Kvinner verden over står i pandemiens frontlinje. De utfører tre ganger så mye ubetalt omsorgsarbeid som menn, opptar 70% av alt helsearbeid globalt og har ofte hovedansvaret for eldre, barn og syke.

Samtidig er kvinner og jenter i stor grad pandemiens tapere. Tilgangen til seksuell og reproduktiv helse og rettigheter har blitt svekket, vold mot kvinner, barneekteskap og kjønnslemlestelse har økt, og det estimeres at ytterligere [47 millioner](#) kvinner vil bli tvunget ut i fattigdom.

Styret

Styreleder:

Anne Mette Øvrum

Styremedlemmer:

- Grete Herlofson Roland
- Mari Elin Øksendal
- Fatima Ali Madar
- Tone Brekke
- Karin Hovde

Varamedlemmer:

1. Kristin Hetle
2. Anne Green Nilsen
3. Maggi Brigham

Ansattes representant

[Borghild Berge](#)

Vara: [Lene Wold](#)

-
- ✓ FOKUS er et kompetanse- og ressurscenter som gjennom utviklingssamarbeid og politisk pådriverarbeid søker å styrke det internasjonale engasjementet og innsatsen for kvinners menneskerettigheter og samfunnsdeltakelse.
  - ✓ Paraplyorganisasjonen ble stiftet i 1995, og består i dag av over 50 ulike kvinneorganisasjoner i Norge
  - ✓ Vi får økonomisk støtte fra Norad, Kunnskapsdepartementet, Utenriksdepartementet, Grieg Foundation, Juristforbundet, Fagforbundet og private månedlige givere. Vi er også medlem av Innsamlingskontrollen.
  - ✓ FOKUS har et styre og et sekretariat i Norge og landkontor i Colombia.
  - ✓ Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsesse Mette-Marit er beskytter for FOKUS.

Afghanistankomiteen

Afghanistankomiteen

Ammehjelpen

Arbeiderpartiet

Arbeiderpartiets
Kvinnenettverk

BIBI AMKA
FOUNDATION

Bibi Amka

DEN NORSKE
JORDMORFORENING

Den norske Tibet-komité

DEN ERITREISKE
KVINNEFORENING

AGFORBUNDE

Fellesrådet for Afrika

Fellesorganisasjonen for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere

Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold

LIM-VOICE

LIM-Voice

Høyres Kvinneforum

Kirkerådet, utvalg for kjønn og likestilling

Inner Wheel Norge

Internasjonal kvinneliga for fred og frihet

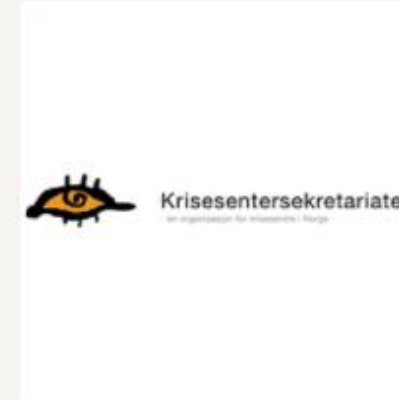
International Association of Women in Radio and Television, Norge

Juridisk Rådgivning for Kvinner

KFUK-Utvalget

Kriresentersekretariatet

Kristelig Folkepartis Kvinner

KUN - Senter for kunnskap og likestilling

Kurdish Women's Rights

Kvinnefronten

**Kvinner i
Skogbruket**

Kvinner i Skogbruket

**Latin-Amerikagruppene
i Norge (LAG)**

Latin-Amerikagruppene

M i R A

MiRA Ressurscenter for
minoritetskvinner

**MAGDALENA
NORWAY**

Magdalena Norway

www.neitileu.no

Nei til EUs kvinneutvalg

**NORSK BONDE- OG
SMÅBRUKARLAG**

Norsk Bonde- og
Småbrukarlags
Kvinneutvalg

Norges Bygdekvinnelag

**Norges Kvinne- og
familieforbund**

Norges Kvinne- og
Familieforbund

Norgesunionen av
Soroptimistklubber

Norges Venstrekvinnelag

Norsk Kvinnesaksforening

Norske Kvinners
Sanitetsforening

**NORSK
KVINNELIG
TEOLOG
FORENING**

Norsk Kvinnelig
Teologforening

Norsk Sykepleierforbund

**NETTVERK
FOR ØST-TIMORS
KVINNER**

Nettverk for Øst-Timors
kvinner (NET)

Pan-African Women's
Association

RadiOrakel

Raudts kvinneutvalg

SAIHs Kvinne- og likestillingsutvalg

Senterkvinnene

Sex og Politikk

Somaliske kvinners solidaritetsforening

Zonta International

Utviklingsfondets kvinneutvalg

SVs Kvinnepolitiske Utvalg

**VENNER
AV UPLIFTS
KVINNEUTVALG**

Venner av Uplift
kvinneutvalg

Kvinnevisjon

FOKUS samarbeider også med andre nasjonale og internasjonale organisasjoner og nettverk:

Norad

Kulturdepartementet

JURIST
FORBUNDET

United Nations Entity for Gender Equality
and the Empowerment of Women

OECD Watch

Oidhaco
Oficina Internacional
de Derechos Humanos -
Acción Colombia

AGFORBUNDET

GRIEG FOUNDATION

Vold mot kvinner og jenter

Vold mot kvinner og jenter er et alvorlig brudd på menneskerettighetene og et hinder for utvikling. For å få slutt på volden må vi utfordre og endre de underliggende maktstrukturene som diskriminerer kvinner og jenter.

Hva gjør FOKUS?

Sammen med lokale organisasjoner og nettverk jobber FOKUS for å stoppe vold mot kvinner og jenter.

- I Tanzania driver FOKUS holdningsskapende arbeid i to regioner for å bekjempe partnervold og fremme likestilling. Tilnærmingen heter SASA! og i flere landsbyer er volden i hjemmet blitt betydelig redusert.
- I Guatemala har vi bidratt til at seksuelle overgrep for aller første gang er blitt anerkjent som en krigsforbrytelse i en nasjonal domstol. [Dommen i Sepur Zarco-rettssaken i Guatemala i 2016 ble historisk.](#)

Mange land har fortsatt til gode å kriminalisere ulike former for vold mot kvinner og jenter, og i mange tilfeller går gjerningsmenn helt fri for straff. Samtidig ser vi at der det faktisk finnes lover, blir de ofte ikke håndhevet og voldsutsatte kvinner får ikke den hjelpen de trenger. Guatemala er et eksempel på det.

- Siden 2015 har FOKUS bidratt til å gi rettshjelp til 50 voldsutsatte kvinner og 10 voldtatte jenter som er blitt tvunget til å fullføre graviditeten i Guatemala.

FOKUS har i mange år jobbet for å avskaffe kjønnslemlestelse av jenter.

- Siden 2015 har over 14 000 personer i Kenya og Tanzania fått opplæring om kjønnslemlestelse, hvilke konsekvenser det har for jenter og kvinner, og hva loverket sier. Arbeidet involverer helsepersonell, foreldre, lokale ledere og andre personer i lokalsamfunnet.

FOKUS driver nasjonalt og internasjonalt pådriverarbeid for å fremme internasjonale avtaler for avskaffelse av vold mot kvinner og jenter, for eksempel det årlige sluttdokumentet fra FNs kvinnekommisjon (CSW). Vi koordinerer også [den årlige 16-dagerskampanjen mot vold mot kvinner](#) i Norge.

Seksuell og reprodktiv helse og rettigheter

Millioner av kvinner lever i land der loverket ikke beskytter dem mot vold eller ivaretar deres seksuelle og reprodktive rettigheter. Kontroll over egen kropp, og frihet fra vold og tvang, er en forutsetning for frigjøring.

Hva gjør FOKUS?

Sammen med lokale organisasjoner og nettverk jobber FOKUS for at kvinner skal få bestemme over sin egen kropp. Det innebærer både å sikre kvinners seksuelle og reproduktive helse og rettigheter, og å få slutt på vold mot kvinner og jenter.

[Arbeidet mot vold kan du lese mer om her.](#)

De fleste av verdens strengeste abortlover finnes i Latin-Amerika, Asia og Afrika, og det rammer de aller fattigste kvinnene og jentene hardest. I flere land er det totalforbud mot abort. Men strenge abortlover fører ikke til færre aborter, bare farligere aborter, da løsningen for mange blir å ta saken i egne hender.

- I Guatemala blir voldtatte jenter helt ned i 10-årsalderen nektet abort, bortsett fra hvis deres eget liv står i fare. Siden 2015 har FOKUS bidratt til at 10 voldtatte jenter og kvinner som har blitt tvunget til å fullføre graviditeten, har fått rettslig hjelp og psykososial oppfølging.
- Med støtte fra lokale FOKUS-partnere, presenterte kongressmedlemmet Sandra Moran i 2017 et lovforslag for Kongressen i Guatemala, som vil, dersom det går igjennom, gjøre det mulig for jenter under 14 år å avslutte uønskede svangerskap.
- FOKUS har også bidratt til at seksuell vold for aller første gang er blitt anerkjent som en krigsforbrytelse i en nasjonal domstol. [Dommen i Sepur Zarco-rettsaken i Guatemala i 2016 ble historisk.](#)

I Colombia har FOKUS siden 2015 bl.a.:

- Åpnet tre klinikker i fattige bydeler hvor kvinner har begrenset tilgang til helsetjenester. Dette bidrar til at kvinnene får hjelp tidligere, og dermed kan få medisinsk abort (pilleform) og unngå kirurgisk abort.
- Sørget for at over 3500 kvinner i spesielt sårbare situasjoner har fått utført en lovlig og trygg abort.
- Gitt over 31 000 personer i en sårbar økonomisk situasjon informasjon om prevensjon, abort og seksuell og reproduktiv helse og rettigheter gjennom oppsøkende virksomhet og arbeid i utsatte områder i Colombia.
- Gitt rundt 3000 helsearbeidere og juridisk personell opplæring i abortrettigheter.

Også i Tanzania har samarbeidet med FOKUS og Kvinnefronten bidratt til at over 23 000 har fått økt kunnskap om SRHR, og at nesten 5800 kvinner, menn og unge jenter benytter seg av moderne prevensjonsmidler.

Kvinner, økonomi og næringsliv

Lover, normer og tradisjoner står i veien for økonomisk likestilling i verden, selv om kvinners økonomiske deltakelse er lønnsomt for alle.

Næringsinvesteringer må ta hensyn til hvordan makt og ressurser er fordelt i samfunnet og mellom kvinner og menn.

Hva gjør FOKUS?

FOKUS jobber for at kvinner skal få styrket sine økonomiske rettigheter og muligheter.

Sammen med partnere i Uganda, jobber vi for at kvinner skal kunne bli økonomisk uavhengige. I dag eier 43 prosent av kvinnene i Luwero-distriktet egen virksomhet, mot 22 prosent da prosjektet startet opp i 2015. Det har vi klart bl.a. ved at:

- Det er gitt opplæring i produktutvikling, markedsanalyser og markedsføring gjennom kvinnegrupper.
- Flere kvinner har produsert og solgt varer av høy kvalitet.
- Sammen med Norges Kvinne- og familieforbund har vi gitt kvinner opplæring i forbedrede landbruksteknikker som øker avkastningen, og kvinner med funksjonshemninger har fått styrket sine økonomiske rettigheter og blitt synliggjort.

FOKUS jobber også for at næringslivsaktører skal bruke FNs veiledende prinsipper for å identifisere, forebygge og begrense risikoen for brudd på kvinners menneskerettigheter.

FOKUS jobber med å utvikle et pilotprosjekt om hvordan selskaper kan gjennomføre en kjønnskonsklusjonsanalyse av en utenlandsinvestering, med hensikt å utvikle konkrete anbefalinger.

Vil du vite mer?

For å høre mer om FOKUS' arbeid for styrke kvinners økonomiske muligheter, kontakt [programrådgiver Ingrid Christine Sandnæs](#).

Kvinner, fred og sikkerhet

Konflikt og krise rammer både kvinner og menn, men ofte på ulik måte. Kvinner må slippe til i fredsforhandlinger. Kvinners erfaringer og prioriteringer må telle.

Hva gjør FOKUS?

FOKUS samarbeider med organisasjoner i Colombia og på Sri Lanka om å fremme kvinners krav og behov i freds- og forsoningsarbeid.

Les: [FOKUS gjør en forskjell for kvinner, fred og sikkerhet.](#)

Dette har vi bidratt til i Colombia:

Fredsavtalen som ble inngått i Colombia i 2016 etter over 50 år med væpnet konflikt, er unik når det gjelder deltakelse og medvirkning fra kvinner. Over 20 % av forhandlingsdelegasjonen var kvinner (40 % av FARCs representanter), og avtalen inneholder omfattende referanser til kvinner og kvinners rettigheter ([Bigio & Vogelstein, 2017](#)).

Les: [Fredsavtalen i Colombia best på integrering av kjønnsperspektivet.](#)

- FOKUS' partnere i Colombia er aktive bidragsytere i den colombianske fredsprosessen og har vært med på å sikre at kvinners erfaringer er omfattet av avtalen, og at det ble nedsatt en sannhetskommisjon.
- FOKUS og partnerne våre tilskrives deler av æren for at fredsavtalen ikke gir amnesti for seksualisert vold.

Dette har vi bidratt til på Sri Lanka:

- FOKUS og partnerne har bidratt til at kvinner fra ulike etniske grupper har kommet sammen og delt sine erfaringer fra krigen. Dette er et viktig steg for forsoning i landet. Det gis også støtte til traumebehandling etter krigen.
- FOKUS har bidratt til å styrke kvinners landrettigheter. Fra 2012 til 2016 ble 363 kvinner jordeiere, og for første gang fikk kvinner i Anuradhapura tilgang på egne skjøter.

Les: [Åtte års kamp for et stykke papir.](#)

- FOKUS har også bidratt til å svekke normer og lover som diskriminerer kvinnelige enslige forsørgere.

Forum 1325:

FOKUS koordinerer også Forum Norge 1325, et nettverk av over 20 organisasjoner som arbeider for gjennomføring av resolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet. Forumet driver pådriverarbeid opp mot norske myndigheter for å sikre at de følger opp sine forpliktelser internasjonalt og fortsetter å være et foregangsland på området.

- FOKUS samarbeider med kvinneorganisasjoner som har vært involvert i forhandlingene og som nå arbeider for å gjennomføre fredsavtalen i praksis. I tillegg deltar de nå aktivt for å påvirke forhandlingene som pågår med ELN-geriljaen.
- Kvinner som har vært med i geriljabevegelsen må også sikres mulighet til å komme tilbake til samfunnet. FOKUS støtter arbeidet med overgangen til det sivile liv for tidligere kvinnelige soldater.
- Våre partnerorganisasjoner i Colombia legger til rette for at kvinner kan dele og bearbeide traumer fra krigen.

Forum for kvinner og utviklingsspørsmål (FOKUS) er nasjonalkomité for UN Women i Norge. UN Women har nasjonalkomiteer i fjorten land

Hvert år løftes ulike temaer for å oppnå likestilling opp i FNs kvinnekommisjonsmøte. Møter gjennomføres mellom myndigheter og sivilsamfunn fra hele verden 2 uker i mars hvert år.

EXECUTIVE BOARD

COMMISSION ON THE STATUS OF WOMEN

ABOUT

WHAT WE DO

WHERE WE ARE

HOW WE WORK

PARTNERSHIPS

NEWS

Home

Commission on the Status of Women

Photo: UN Women/Ryan Brown

The Commission on the Status of Women (CSW) is the principal global intergovernmental body exclusively dedicated to the promotion of gender equality and the empowerment of women. A functional commission of the Economic and Social Council (ECOSOC), it was established by [ECOSOC resolution 11\(II\) of 21 June 1946](#).

UN Women jobber for å gi FNs medlemsland de verktøyene og mulighetene de trenger for å oppnå likestilling mellom kjønnene.

Organisasjonen bidrar til videreutvikling av internasjonal politikk, standarder på likestillingsområdet, bistand til medlemsland som ønsker teknisk eller finansiell støtte til å innføre disse standardene, og for å få inn kjønnsperspektivet i alle deler av FN-systemet.

UN Women jobber innenfor en rekke viktige områder:

- ✓ Øke andelen av kvinnelige ledere og beslutningstakere.
- ✓ Få slutt på vold mot kvinner og jenter.
- ✓ Engasjere kvinner i alle deler av freds- og sikkerhetsprosesser og humanitære aksjoner.
- ✓ Styrke kvinners økonomiske deltakelse.
- ✓ Gjøre likestilling til et sentralt tema i planleggingen og budsjetteringen av nasjonal utvikling.
- ✓ Styrke kvinners rolle i FNs bærekraftsmål.
- ✓ Synliggjøre kvinners perspektiv og rettigheter når det gjelder hiv og aids.

Det er i år bare digitale forhandlinger.

Norge er nesten i en særstilling som får en oppdatering på forhandlingene i slike møter som dette møtet i dag. Konsekvensen av at sivilsamfunn «utestenges» fra innspill og deltakelse med sin erfaring og kunnskap om hvordan kvinner har det globalt, kan bety store tilbakeskritt for likestillingsarbeidet.

Årets forhandlinger mangler transparens og tilgang for sivilsamfunn til forhandlingsbordet!

Her er kort oppsummert forhandlingene:

Hovedfokus er som dere kan se i bannere til CSW over å bli enige om tiltak for å fjerne barrierer som hindrer:

- Womens full and effective participation and decision-making in public life (herunder kommer arbeidsliv og helse)
- Elimination of violence (Spesielt mot arbeidsliv ILO <https://www.fn.no/nyheter/ilo-konvensjon-om-vold-og-trakassering-i-arbeidslivet-trer-i-kraft>) Anbefaler å lese denne!
- Achieving gender equality
- Empowerment of all women and girls (kjønnslemlestelse, barneekteskap,SRHR)

In Focus: UN Commission on the Status of Women (CSW65)

For andre gang er møter i FNs Kvinnekommisjon gjennomført digitalt. Det er tydelig at mye blir vanskeligere og mer ekskluderende ved at vi ikke kan møtes.

At sivilsamfunnet blir redusert og ekskludert med å delta rundt de digitale forhandlingsbordene er svært bekymringsfullt. FOKUS har vært veldig tydelige på at dette ikke er akseptabelt.

Oppropet «UNMute civil society at CSW65 har også gitt klar melding. Vi har en stor jobb foran oss med å snu denne trenden og vi skal brette opp ermene i fellesskap.

